

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄԱՍԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլ կէս տարվանը 6 ռուբլ:

Թիֆլիսում գրվում են միմյան խմբագրատան մէջ:

Օտարաբաղադրեցիք գիմում են ուղղակի
Тифлис. Редакция „Маск“

Խմբագրատանը բաց է առաւտեան 10—2 ժամ
(չափի կիրակի և տոն օրերից):

Հայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լի գուրով:

Հայտարարութիւնների համար վճարում են
իրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆԳԱՆՈՒԹԻՒՆ

Վտանգաւոր սկզբունքը—նէրքին տեսնու-
թիւնը: Հասունութեան վիայականները, Ներքին
տրեքը—Արտաքին տեսնութիւնը: Թիւրքիա-
յանսիւս—Վաշակի հեռագիրները—Յայտարարու-
թիւնները—Տեղեկացոյցը—Բանասիրական: Մի
քանի մտքեր:

Վ.ՏԱՆԳԱՆՈՐ ՍԿԶԲՈՒՆԻ

Կ. Պօլսից ստացված վերջին
հեռագիրը հայոց ինտրի մասին,
որ մեր ընթերցողները տպւած
տեսան «Մշակի» վերջին համա-
բումը, շատ նշանաւոր է ոչ թէ
միայն այն կողմից որ հայոց խն-
դրի վրա անդադար ուշադրու-
թիւն է դարձնւում, բայց գլխա-
ւորապէս և այն պատճառով, որ
թիւրքաց տէրութիւնը աշխա-
տում է փոքր առ փոքր սահմա-
նափակել հայոց համայնքի իրա-
ւունքները:

Պատրիարքը հրաժարվել է իր
պաշտօնից, բայց Բ. Դուռը չէ
կամենում ընդունել նրա հրաժա-
րականը, մի և նոյն ժամանակ չէ
թոյլ տալիս որ Կ. Պօլսի հայոց
համայնքը մի փոխանորդ ընտրէ
Ներսէս պատրիարքի տեղ:

Պարզ երևում է որ թիւրքաց
տէրութիւնը ամէն ջանք է անում,
և այդ առիթից օգուտ է քա-
ղում հայոց համայնքի ընտրողա-
կան իրաւունքը սահմանափակելու
համար: Բաւական չէ որ տէրու-
թիւնը չէ թոյլ տալիս պատրիար-
քին հրաժարականը տալ չէ թոյլ
տալիս համայնքին մի փոխանորդ
ընտրել, բայց կանչում է Կ. Պօլսի
հայ երեւելիներից միսին, Դադեա-
նին, և նշանակում է նրան հայոց
համայնքի վերին համայնքի ներ-
կայացուցիչ, որ պէտք է վարի
համայնքի քաղաքական յարաբե-
րութիւնները Բ. Դուռն հետ:

Մի կողմից ուրախալի է, որ
հայոց համայնքի ներկայացուցիչը
աշխարհական կը լինի, որովհետեւ
միշտ հոգեւորական ներկայացու-
ցիչներ ունենալով հայերը թիւր-
քայում չէին համարվում մի ազ-
գութիւն, մի քաղաքական մարմին,
այլ միայն մի աղանդ, ուրիշ ոչինչ,
բայց ուրիշ կողմից դա մի վտան-
գաւոր և վնասակար սկզբունք է,
որ համայնքի ներկայացուցիչը, լինի
նա հոգեւորական թէ աշխար-
հական, չէ ընտրվում ժողովրդից
և հաստատվում տէրութենից, այլ

ուղղակի նշանակվում է տէրու-
թեան ձեռքով:

Հեռագրի վերջը ասված է որ
հայերը Կ. Պօլսում սատարիկ յուզ-
ված են տէրութեան այդ կար-
գադրութեան պատճառով: Եթե
մեր Կ. Պօլսի եղբայրները այն
տեսակէտից են նայում, գործի վրա,
ինչպէս մենք ենք նայում, մենք
կատարելապէս արդարացնում ենք
նրանց յուզմունքը և կը համար-
ձակվինք կարեւոր խորհուրդ էլ
տալ նրանց՝ չը համաձայնել Դա-
դեանին ճանաչել իրանց վերին
համայնքի նրան մի դաւաճան, որ
տէրութեան հետ գործակից լի-
նելով համաձայնել է, իր ծառա-
յութիւնը Բ. Դուռնը առաջար-
կելով տէրութեան հետ միասին
խեղդել հայոց համայնքի ընտրու-
ղական իրաւունքը:

Կ. Պօլսի հայերը պէտք է բո-
ղոքեն տէրութեան դէմ և պա-
հանջեն որ եթէ աշխարհականնե-
րից մի վերին նշանակվի, նա պէտք
է նախ ընտրվի ժողովրդից, ազ-
գային ժողովից և ապա հաստատ-
վի տէրութեան ձեռքով:

Չգուշացնում ենք Կ. Պօլսի
հայերին, որ նրանք իրանց անքն-

դունակութեամբ ազգային գոր-
ծերը վարելու, թիւրքաց տէրու-
թեան հետ իրանց բռնած կռի-
վէջ կարող են կորցնել իրանց բո-
լոր ընտրողական և սահմանադրա-
կան իրաւունքները և այդ քաղա-
քական անուղղելի կորուստի մէջ
պատասխանատու կը լինեն ամ-
բողջ հայաստանի առջև:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՈՒՆՈՒԹԵԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆՆԵՐ

Թիֆլիսի արտիստ գիմնազիայի վարչու-
թիւնը յայտնում է հասարակութեան ներկայ
տարկայ վերջնական ընտրութիւնների հետեւան-
քները: Հասունութեան ընտրութիւն տուն 8-դ
դաստան 21 աշակերտներ և 2. օտար ան-
ձինքներ: Այդ վերջիններից մէկը ընտրութիւն
տունը հասունութեան վիայական ստանա-
լու համար առանց հին լիզուների: Հասու-
նութեան վիայագիրներ ստացան գիմնազիայի
հետեւեալ 19 աշակերտները: 1) Ֆոխտ Կոնս-
տանտին (ծնվել է Մանգլիսում, որ մի և նոյն
ժամանակ ոսկէ մեդալ ստացաւ: 2) Կոնստան-
տին (ծնվել է Թիֆլիսում), ստացաւ
արծաթէ մեդալ: 3) Շուլց Գլիշէլ (ծնվել
է Պրուսիայում), 4) Սելիք-Փարսադանեան
Նահրիար (Շուլցի) 5) Իգնատիւսի Ա. Մա-

նարանայ միջոցաւ չէ եղել և չէ, այլ արժէ թը-
րով և այդ յայտն է, այնտեղ ուր իրաւունքը ուժով
է ստացվում և ուժով պահպանվում, այնտեղ ուր հար-
ցը վճառող ոյժն է, ուր ամէն մէկ իրաւունք, արա-
րութիւն ամէն քայլում ուսնակիս են լինում, եթէ նը-
րանց պաշտպան չը կայ, ուսումնարանը ինչ կա-
նուց անել: Վանք յայտնի է ինչպէս աւսումնական
քաղաք, բայց կարողացան նա ապաւել հրդեհից,
զանազան չարագործութիւններից: Չէ, մենք պէտք
է ուսումնարանը թողնել իրան, դուրը չարու-
նակներ, բայց մի և նոյն ժամանակը գիմնազիայն
միջոցներին, որոնք կարող են մեզ ամէն ժամա-
նակ, ոչ թէ ապագայում, հանգիստ պահել մեզ մեր
դրացիներից: Վարչերի ազգէ մօտ նա է արժանի
մարդկութեան անուան, որը այժմ ունի, որը ա-
րիւթիւն ունի, որը գիտէ իր իրաւունքը, պա-
տիւրը կը պաշտպանէ ամէն մէկ յարձակման
դէպքում: Իսկ թէ այդ արմատաւորութիւնները
չը կան մարդու մէջ, նրանց մօտ թէ և նա լինի
ամենախելօք, ամենաուսուրեղաւ մարդ, նա ոչինչ
արժէ չունի: Ապա ուրեմն եթէ դրութիւնը այս-
պէս է, ինչ պէտք է անենք: Եթէ ուսումնարան-
ներով չենք կարողանալ չարագործութիւնների ա-
ռաջն առնել, ինչ միջոցը գիմնազիայն:

Ան դժուար հարց, որի պատասխանն էլ պէտք
է լինի զանազան: Զանազան փառ հարցեր, ինչն
ըստ ինքեան կը պարզվին յօդուածի չարունակու-
թենից և թէ ինչ պատասխան պիտի ես տամ, այդ
ընթերցողը լինի կը հասկանայ: Ահսե՛ք նախ և ա-
ռաջ մեր ընտրութիւնը այստեղի հայերի գրութենից,
իսկ յետոյ անցնե՛ք տաճկահայերին: Սուրմարուի
գաւառը բաղկանում է երեք տարրից՝ հայ, թուրք
և քուրդ, և հայը պէտք է ապա՛ծ ամենից սակաւ
է: Հայոց գիւղօրայք թուո՛ւ 20 են և զետեղած
զանազան տեղ խառն աղաղակաց հետ: Ըստ մեծի
մասին այդ գիւղօրայքը պարագայում են հոգադո-
ւութեամբ, պղծագործութեամբ և արանց նման գիւ-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄԻ ԲԱՆԻ ՄՏՔԵՐ

Ես թէպէտ անբան ուսնայ չեմ որ կարողանամ
համարձակորէն գրել ձեռք առնել և հրապարակա-
պէս յայտնել որ և ինչ գաղափար կամ կարծիք,
բայց այնուամենայնիւ փտած լինելով, որ դուք ձեռ
լազրի էլերը չէք փակած մեզ պէսների համար
և միով բանիւ դուք աշխատում էք որ ամէն
կարծիք, եթէ նա ունի որ և ինչ միտք, յայտնվի
հրապարակապէս, համարձակվում եմ և ես ուղար-
կել ձեզ այս յօդուածն, և եթէ ձեզանից ընդու-
նդութիւն գտնէ, որա շարունակութիւնը ես կու-
ղարկվի: Գուցէ աւելորդ չը լինի մի քանի խօսք
սակ յօդուածագիր վրա, որովհետեւ, ինչպէս կար-
դացողը յետոյ կը տեսնի, իմ յօդուածին մէջ պի-
տի յայտնվին այնպիսի մտքեր, որոնք կարող են
լինել խորթ ուրիշների համար, բայց բոլորովին
համապատասխան իմ հայեացքին և հասկացողու-
թեանը: Զօդուածագիրն կենսագրութիւնը մի եր-
կու բառով յարար կը համարեն նկարագրել: Նրա
կենսը անց է կացել սրի և հրացանի մէջ և այդ
պատճառով նրա կարծիքը այդ գործիքների վրա
շատ մեծ է: Նրա առաջը դրանցից զօրաւոր բան
չը կայ աշխարհիս երեսին: Այդ մասին բաւական է:
Այս վերջին երկու տարին արեւելեան հարցը ա-
ւելի բարդացաւ, որովհետեւ բացի պաւանների

հարցից երևան ելաւ և հայոց հարցը, որը պէտք
է ժամանակով իր վճիռը ստանայ: Տաճկահայերը,
ինչպէս յայտնի է, կամեցան, որ այդ հարցը վճռվի
նրանց օգտի համար. փաստայինը կայացրին իրանց
պատուիրանները միջոցաւ իրանց ցանկալիքը, կամ
լաւ է ասել արդշանքը, բայց աւագածողովից նը-
րանց խնդիրը համարեալ թէ անկատար մնաց:
Ի՛նչ էր դրա պատճառը: Այն, որ մենք պարտաւոր
չը դուրս եկանք և չը կարողացանք մեր իրաւուն-
քը պաշտպանել: Միակողմէն երևութ կը լինի, եթէ
մարդ ստանայ որ և ինչ բան առանց աշխատա-
նքի, մասնաւոր եթէ դա իրաւունք է: Եթէ մենք
դարաւաղաց, կրիտաւոր պէս ցոյց տալիք
Եւրոպային որ մենք իրաւունք ենք պահանջում
ոչ թէ աղերարարով և պաղատելով, այլ ուրիշ ազ-
գու միջոցի օգնութեամբ, մեր ազգայնքը առաջ
հետեւանք չէք մնալ, և մեր պատուիրանների դուռ-
թիւնը, ինչպէս շարունակ եսեմ, չէք լինի այսպէս
խղճալի աւագածողով: մէջ:

Ինչ և ինչ այդ մասին արդէն աւելորդ կը լինի
երկարաբանել, հարկաւոր է դառնայ մեր յօդ. ածի
բուն հարցին: Աւագածողովը վերջացաւ, հայոց
համար մէկ յօդուած գրվեցաւ, Անգլիան եւ յանձն
առաւ յարար եղած ընթերցան մտքնել Ասիայում,
բայց դարձեալ մնում է էլի առաջվան պէս. էլի
կողպտունն, չարագործութիւն, գաղթունն, աղ-
քատութիւն, և այլն: Կարծես մեր հասարակական
գործունեայք հասկացել են որ ուրիշից սպասել
մեր վերջի համար սպիտակ յիմարութիւն կը լինի:
Նրանց շատ հարկաւոր է որ մեզ ճշտում են, կո-
ղպտուն են, իսպառակաւ են քրդերը, տաճիկ-
ները իրանց կառավարաց միջնորդութեամբ, բայց
ինչ են առաջարկում նրանք մեզ պաշտպանելու
համար: մէկ միջոց ուսումնարան, դրանից են
սպասում ազգի վերածնունդ, ազգի ապագան:
Ուսման դէմ իստիկ, կը նշանակէ չիմանալ նրա
գործութիւնը: Բայց ճշմարիտն ասած, այդ միջոցաւ

Ջարմանալին այն է որ այսպիսի որոշում մ'իշ-
մրտական վարկը պահպանելու միջոց կը հա-
մարուէր պաշտօնական տեղեկագրոց և յայտա-
բարութեանց: մէջ: Անհ: Սուլթանին ներկա-
յացած տեղեկագիրը կըսէ թէ յիշեալ որո-
շումը կարծեաց համաձայնութեամբ ընդու-
նուած է նախարարաց խորհրդէն, որոց ամեն-
քըն ալ ստորագրութիւն դրած են, այն է՝
Մեծ-Նապարքոս Մահմուտ Նէտիմ փաշա, Միտ-
հաթ փաշա, Բիզա փաշա, Սաֆվէտ փաշա,
Նուսուֆ Ջիա փաշա, Սայիտ էֆէնտի, Մահ-
մուտ պէյ, Նրկորդ տեղեկագրի մը ներքե-
կը տեսնուին Մահմուդ Նէտիմ փաշայի, Նէյն
իւլ Իսլամ Նատան Ֆէհմի էֆէնտիի, Միտ-
հաթ, Բիզա, Սաֆվէտ, Նամըզ, Ապտի, Նու-
սուֆ, Ջիա, Նէֆուէթ, Գապուլի, Հալէթ,
Ապտիւլ Բէրիմ փաշաներու, Սատտուլահ
պէյի, Սամի փաշայի, Դալիպ փաշայի, Գաթի-
փաշայի, Երֆան փաշայի, Քէնան պէյի և
Սայիտ էֆէնտիի ստորագրութիւններն: Նրորդ
տեղեկագիրը մը թէպէտ Մահմուտ Նէտիմ փա-
շային ստորագրութիւնը չը կրեր, բայց վերոգ-
րեալ ստորագրութիւններէն զատ Քէմալ
փաշայի և Սատտուլահ էֆէնտիի ստորագրու-
թիւններն ալ ունի:

Թէքէմալը Հաղիթաթ կը հետեցնէ թէ
այսպիսի ծանր դրծի մը պատասխանատուու-
թիւնը մինչև հիմա Մահմուտ Նէտիմ փա-
շային և հանգուցեալ Ապտիւլ Ազիզ Սուլթա-
նին վրայ միայն բեռնուած էր, զոր երակնե-
րէն արին առնուելով մարտիրոսացեալ, այ-
սինքն ոչ թէ անձնասպան՝ այլ սպանեալ կը
համարուի:

Եկեմալ Ներքա իւր երեկուան թուով կը
ծանուցանէ թէ Անհ. Սուլթանը Կ. Պոլիս
գալու արտօնութիւն տուէր է նախկին Մեծ-
Նապարքոս Մահմուտ Նէտիմ փաշային: «Ն.
Ահ. հաղիթաթի տեսնելով իր փոխարինը զոր-
քէն յիշեալ թերթը, ընդհանուր գոհութիւն
պիտի պատճառէ: Մահմուտ Նէտիմ փաշային
երկարատեւ աքաղի կորուստ մ'եղաւ թէ վե-
հագործին և թէ երկրին համար: Ն. Բար-
ձրութեան վարչական գործողը վրայ կարծիք-
ներն որչափ ալ կարեւոր տարբերիլ, ոչ ոք
կրնայ ժխտել թէ Մահմուտ Նէտիմ փաշա
ձյնարիտ հայրենասէր և կայսերական ազգա-
տոհմին անկեղծ բարեկամ մ'էջ:

Ֆրանսիայում բժնապարտեան կուսակցու-
թիւնը ամենաանկարգ ու ամենաշփոթ դրու-
թեան մէջ է: Նրա քայքայիլ լուծվելը ամեն
մի փոքր ի շատէ բան: Հասկացող մարդու
համար անհերք է. գա միայնակի հօրը է, որի
դատաւիքը վճռած վերջացրած է: Նա աշ-
խարհիս երեւին միայն Պոլ-Կասանեակի նը-
ման յամու ու մոլի պէտք է լինի մարդ, որ
դեռ երազէ կայսրութեան վերականգնումը: Մի
քանի լրագրիներ, յայտնելով իրանց կարծիքը,
ասել էին, որ բժնապարտեան կուսակցութեան
մի մասը կը միանայ օրէնսդրականներին հետ,
մի մասը հանրապետականներին հետ, և մի
մասն էլ այլ և այլ անգոյն դոյների կուսակցու-
թիւններին հետ: Պոլ-Կասանեակ պատասխանե-
լով բոլոր այս հասուն նախադրուածութիւն-
ներին ասում է. «Սուտ է, մենք երբեք չենք
միանայ ոչ այս և ոչ այն կուսակցութիւնների
հետ, և եթէ մեզնից գնացողներ էլ լինեն,
դրանք միայն ցած և դաւաճան մարդիկներն
կը լինեն: Նա մենք ուրախ ենք, որ մի այս-
պիսի ազդեալի դէպք միջոց է տալի մեզ
բաժանվել այդ տեսակ մասնիկներին»:

«Pays» լրագիրը, որ Պոլ-Կասանեակի հա-
ւատարմ օրգան է, տպելով իր հերոսի այս
խօսքերը, իր կողմից աւելացնում է հետե-
ւեալը. «Մենք այդ պատուելի լրագրագրա-
նորդ աւելի իրաւունք ունենալ ասելու, որ
միապետական կուսակցութիւնը կը զատվի,
բան թէ կը քայքայվի կամ կը լու-
ծվի: Թող ուրեմն այդպէս դիւրահաւատ չը
լինեն մեր պատուելի լրագրագրականը, և այս-
պէսով utopie չը ստեղծեն իրանց համար»:

Իսկ ինչ կը վերաբերի միապետականների
հանրապետութեան կողմ անցնելը, «Pays» լը-
րագրի երեւելի խմբագիր բարեհաճում է
դրան absurdité (խեղճանքութիւն) անուանել,
և մի բոլորովին աստիճական ոճով նա հա-
ւատում է Ֆրանսիայի կայսրութեան յաւի-
տեան կ'անուծութեանը: Նա ասում է, որ
երկրի ահագին մեծամասնութիւնը միապե-
տութեան կողմն է, և այդ բացատրվում է
նրանով, որ երկրի ահագին մեծամասնութիւնը
կաթօլիկ է, իսկ կաթօլիկական կրօնը պա-
հանջում է միապետական օրէնքի հնազան-
դութիւնը: և այդ օրէնքը սահմանվում է

Նախախնամութեան ձեռքով, հետեւաբար դա
աստուածային օրէնք է: Իսկ մի ժողովուրդ, որ
դաւանում է կաթօլիկական կրօնը, պ. Պոլ-
Կասանեակի կարծիքով, այդպիսի ժողովուրդ
չէ կարող չը հնազանդվել և նրա օրէնքներին,
հետեւաբար և այդ երկիրը դատապարտված է
ուրեմն նախախնամութեանց յաւիտենական
բռնակալութեան:

Ֆրանսիայի բոլոր լրագրիները մի առանձին
արհամարհական ժպիտով ընդունեցին Կաս-
անեակի այդ ոգեւորված խօսքերը, որը ոչ
այլ ինչ է, բայց եթէ այն հոգեւոր լոյսը
որը հանգչելու ժամանակ սովորականից շատ
աւելի աշխոյժ բոցով է լուսավորվում:

Արեւի օրերս Կորսիկայում մի սենատորական
ընտրութիւն կար: Ընտրվեցաւ կայսրութեան
ոստիկանութեան նախկին կուսակալ Պիէտրի:
Առաջին քուէարկութեան ժամանակ հան-
րապետական երկու կանդիդատներին ոչ միւր
բաւականացուցիչ քուէ չը ստացաւ, որպէս զի
կարողանար միւս քուէարկութիւնների ժամա-
նակ էլ ընտրվելու իրաւունք ունենայ:

Կորսիկան դեռ շատ վառ կերպով է պա-
հել իր ջերմ զգացմունքը դէպի միապետա-
կանութիւնը: Արեւի նրա բնակիչները չա-
փազանց շատ են շլացել Բժնապարտի հայրե-
նակից լինելու փառքով:

«Soleil» լրագիրը խօսելով իշխան Լուի Նա-
պոլէօնի մահուան հետեւանքների մասին, ա-
սում է, որ միայն երկու կերպ կարող է այժմ
վճռվել Ֆրանսիայի բաղդը, կամ հանրապե-
տութեամբ, կամ միապետութեամբ. հանրա-
պետութիւն պ. պ. Գրէվի, Գամբետայի և
Կլէմանսօի հետ, և միապետութիւն պ. պ.
Կոմ Դամբորի, Կոմ Փարիզի և Օրլէանի դքսի
հետ:

Այս խօսքերից յետոյ մի և նոյն լրագիրը
աւելացնում է, որ ներկան առ այժմ հան-
րապետութեանն է, բայց նա անկասկած է, որ
պապական անշուշտ միապետութեանն է:

«ՄԵԱԿ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

1879-80, 22 յունիսի (4 յուլիսի): Միւսից
հետեւաբար են, որ ուսաց դեպքեր հասա-
ւախ: Իէյդէ խանը թող չէ տալի նրան
Կարու դնելու:

են իրանց հրացանները, այսինքն վճռում են անձնա-
տուր լինելու, տեսնելով, որ էլ անկարելի է ընդ-
դիմարել, մասնաւոր որ նոցա պտործները վեր-
ջանալու վրա են լինում: Մեր հակաք նկատելով
կողակների շփոթմունքը բղաւում են՝ «կողակ
նէթոյսիս, մենք հայ ենք դաշուռնցի, ձեզ կօծենք»:
Ինչո՞ք այս լսելով սիրտ են առնում և էլի
սկսում հրացանագործութիւնը: Դաշուռնցիք իսկոյն
յարձակվում են զորքերի վրա և մի քանի հրացա-
նագործութեամբ սպանում են մի քանիսին, սքզա
շփոթվում են և շարժւալ այդ հանդամանաց կողակ-
ները ազատվում են և դալիս միաւորվում իրանց
ազատիչների խմբին, և այժմ մեր քաջերի թիւը
հասնում է 8 և այս ութ մարդիկ բոլրաց հետ կը-
ւելով և յետ քաջվելով հանում են իրիկամալին
Արարատի ստորոտի մօտ գտնված դաշտերը: Այս-
տեղ զորքեր վերջին յարձակումներ ևս փորձում են,
բայց մեր քաջերը զարմանալով ընդդիմադրութիւն
են ցոյց տալիս և սպանում են ևս մի քանիսին:
Քորդերը տեսնելով որ աւելծների հետ կռիւ
չարժանակը վտանգալի է (պէտք է ասած, որ
դաշուռնցիք երեկի հրացանագործներն են (срѣлки)
յետ են փախչում: Մեր լինելի քաջերը իրանց ա-
զատած կողակներին բերում են Նոգիլը և յանձ-
նում տեղական կառավարութեան, որը խոս-
տանում է անպատճառ սոցա համար պարգև բե-
րել տալ, բայց մինչև այժմ դեռ ոչինչ չը կա:
Արարդար է և միայն ձեռնարկ պատկերի քաջա-
գործութիւններ անողաց չը իրախուսել և չը
պարգևատրել:

Չը նպած որ դաշուռնցիք ուսումը դուրի են,
այնու ամենայնիւ սոցա մէջ կալ վառ հայապիւր-
թիւն և ջերմեանդ հաւատ. դոցա ապացոյց
տեսէ թէ ինչպէս են ընդունել տաճկահայերի չա-
քանքը կողորոտածքը արդէրից Բայազէթի մօտ.
հայրենակցաց այդպիսի քաղտուկ դրութիւնը մեր
քաջապիտը դաշուռնցիք մէջ մի այնպիսի կատաղի

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 23 յունիսի: «Правит.
Вѣстн.» լրագրում տպված է, որ զինեղալ
խնդրանաւ Կառ. Ֆանին ինժեներական մաս-
նի գնեղալ ինսպէկտորի օգնական են նշանա-
կել: Իսկ Կառ. Ֆանին փոխարէն նշանակված
է ներգործական բանակի ինժեներանտ Սիկոր-
ցով:

Կ. ՊՈԼԻՍ, 23 յունիսի: Լուր է տարած-
վել իր թէ նախկին սուլթան Մուրադը նե-
ղանալով պատերազմական պատրաստութիւն-
ներէր, փախել է մի նաւով, որ գնում էր
դէպի Մարմարա ծովը: Բոլգարական իշխանը
ստանալով Սուլթանից իր պաշտօնի վաւերա-
ցումն (ինվէստիտուրա), ուղեորովից դէպի
Աւրանա:

ԲԵՐԼԻՆ, 21 յունիսի (3 յուլիսի): Կարծիք
կայ, որ Ֆինանսական մինիստրութեան պաշ-
տօնը կը յանձնվի ներկայ մինիստրի օգնական
Բիտտէրին: Կրօնի մինիստր կը նշանակվի փոխ-
նախագահ Սէլէզիայի Պուտտկամեր: Իսկ ինչ
կը վերաբերի դիւղանտեսական մինիստրի
տեղափոխութեան, դեռ առ այժմ վճռական
ոչինչ չէ կարելի ասել թէ արդեօք Զէյդէ-
վից կը նշանակվի թէ Լուցիուս:

ՆԻՒԻՒՐԿ, 21 յունիսի (3 յուլիսի): Պոր-
տո-Պրէնս քաղաքում ծանր խռովութիւններ
ծագեցան: Խռովարկուներ սենատի շէքի վրա
հրացաններ են արձակում: Սենատորները
փախչելով հաղի հաղ ազատվում են մահից:
Արաւորվածների թիւը ահագին է: Կոլոր
չարուականութիւն է:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՈՒՍ, 21 յունիսի (3 յուլիսի):
Նոր մինիստրութիւնն արդէն նշանակված է:
Ուլիստին պաշտօնից արձակուց յետոյ, Բիլ-
նիւր հրաժարման խնդր ներկայացրեց: Օտար
պետութիւններից նշանակված պատգամաւոր-
ներէր պէտք է մի լիկլիւրայիական մասնա-
ժողով կազմվի, որպէս զի կարգի բերի Նիկի-
սոսի Ֆինանսական գործերը:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 21 յունիսի: Պետական
բանկի 50% տոմսեր առաջին շրջանի արժէ
95 ռ. 25 կ., երկրորդ 95 ռ., երրորդ 94 1/2
ր., չորրորդ 95 ռ., առաջին ներքին 50%
փոխառութեան տոմսեր արժէ 239 ռ. 25
կ., երկրորդ 235 ռ. 25 կ., սրեւեական առա-
ջին փոխառութեան տոմսեր արժէ 92 3/8
ր., երկրորդ 92 ռ. 50 կ., երրորդ 91 1/8 ռ.,
ուսկ 8 ռ. 37 կ.: Ուսաց 1 ռուբլ Լոնդոնի
վրա արժէ 23 7/5 պէնս, ուսաց 100 ռուբլ
Կերմանիայի վրա արժէ 902 մարկ 50 պֆ.
Փարիզի վրա 250 ֆր. 75 սանտիմ:

Խմբագիր-Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՄԻՆԻ

Հայրենիք է յարուցանում, որ նոքա քիչ է մնում
գնան իրանց վրէժը առնեն վայրենի և վախկոտ
զորքերից. բայց անկարելի է լինում: Այնու ամե-
նայնիւ մեր քաջերը այդ զաւաճեցնող զանազան
ժամանակ բաւականին կոտորում են:

Եթէ սկսել միւս քաջութիւնների մասին ևս
գրել, գուցէ մի ընդարձակ չարադրութիւն դուրս
գար վառ սրայ միայն այդքանով ևս ապմ բաւա-
կանանում եմ:

Ան սիրելի հայրենակիցք իմ տեսէ թէ մեր
այս փոքրիկ ժողովուրդը ինչպէս կարողանում է
հալի անունը և պատիւը պաշտպանել, բայց ամօթ
մեզ, որ այս քաջազորութեանց վրա ուշք չենք
դարձում և չենք կամենում դորանով նոցա խրա-
խուսել, որը շատ և շատ հարկաւոր է: Նեւ, ինչպէս
իմ առաջին նամակում յիշեցի, մի զմեռուոր մարդ
եմ, այսինքն դէպք սիրող, նորա զօրութիւնը իմա-
ցող և միշտ նորան գործածող, միայն պիտի աշ-
խատեմ ամեն մէկ քաջութիւն մեր հայրենակցաց
մէջ իցէ այդ ողջ հասարակութեան կողմից, թէ
խմբից և թէ առանձին մարդու կողմից, թէ
կողմ դա աւագակի կամ «գալաթի» անուն կը-
րելու լինի իր վրա, հրատարակել մեր լրագրաց
միջոցաւ: Մեր ազգի այժմեան դրութեանը նա-
յելով, այնպիսի քաջազորութիւնը անպատճառ
հարկաւոր են հրատարակելու, ինչպէս խրախոյս
քաջութիւն անողներին, նոյնպէս յորդու նրանց,
որոնք մինչև այժմ հէնց դէպք չը գործածելու
պատճառաւ հաւա և ճնապատասկ են դաւած
իրանց զաւանդարդոյ և համեմատաբար ազդեա
դրացու մօտ, որոնցով կողորոտվում են, սպան-
վում են և մինչև անգամ խայտառակվում:

հանգամանաց մասին այս նամակում որ և իցէ
բան հարողել. իմ միտքս այն էր, որ նկարագրեմ
իմ խնկել հակադաւիրող դաշուռնացիք մի քանի
քաջազորութիւնները: Ապա ուրեմն ականք մեր
նկարագրութիւնը, և թող ներուկ ինձ մի քիչ երկար
խօսել այդ մասին, որովհետեւ ես ինքս գուով գի-
նալարծ մարդ, չեմ կարող առանց յափշտակման
նկարագրել իմ հերոս համազօրներին:

Դաշուռնցիք իրանց քաջութիւնը ցոյց են տուել
ամենայն ժամանակ. դեռ անցալ պատերազմի
ժամանակ (53—56 թվին) սոքա զարմանալի արի-
արտութիւն և քաջութիւն են ցոյց տուած: Նրք
տաճկացի զօրքը մօտեցել էր մեր սահմաններին
երկու գիւղ մէկը Գիւլիւզզան (այս գիւղի մասին
կը կարգալի յետոյ) միւսը Դաշուռն մնացել էին
իրանց տեղ. մնացած գիւղերը բացի և Գոթիլցի,
որի մասին ես կը լինի տեղեկութիւն, իրանց տեղից
փախել էին Արաքսի աջ կողմը, դաշուռնցիք
մինչև մեր զօրքին հասնելը 6 օր չարունակ պա-
տերազմել էին տաճկաց հետ և այդ դէպքում
զարմանալի ընդդիմադրութիւն և քաջութիւն են
արտայայտած: Տեսէք այս վերջին պատերազմի
ժամանակ ինչեր են արել մեր քաջերը: Երբ Տէր-
Ղուկասովի զօրաբաժինը շատ յառաջ էր մղվել և
բոլորը պաշարել էին Բայազէթ և նորա մերձա-
կայ տեղերը, մեր հակադաւիրող դաշուռնցիք զար-
մանալի կերպիւ պատրաստութիւն էին տեսել ընդ-
դիմադրելու համար և դոցա արած կարողութիւն-
ները այնպիսի օրինաւոր և իսկացի են, որ կարծես
նորանց մէջ բարձր զինուորական ուսումն ստացած
մարդիկ կան: Նոցա մէջ կը տեսնէք զինուորական կա-
ռաններին համաձայն կարգադրութիւններ, օրինակ,
գիւղերինը գիւղի չորս կողմումը գիւղերապաշտ, ցերեկ-
ները, օրապաշտ իսկ գիւղից հեռու բարձր տեղերումը
պիկետներ և գիւղի ժամանակ չորս կողմումը սեկ-
րետներ, որ եթէ որ և իցէ բան լսվի, իսկոյն ի-
մացումն տրվի, որ գիւղացիք իրանց դիրքը բա-

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ի Թ Ի Ն Ե Ր

ՄԻՔԵՅԻԼԵՆ ԿԵՄՈՒՐՔԻ մօտ Օուբլովի տան մէջ գտնուած Ն. Ա. ԳՕՍԱՐԱՅԱՈՒ «ՊԱՐՏԱՄՈՒՐԱԿԱՆԵՐԿ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ գրաւով և պարտամուրհակով ՓՈՂ է տալիս, գր- նում է առևտրական ՊԱՐՏԱԹՂԹԵՐ, ծախում է ներքին փոխա- ռութեան ՏՈՍՍԱԿՆԵՐ վճարը մաս մաս ստանալով, կատարում է զանազան ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:

Մի և նոյն տեղը գտնուում է «ԽՈՐՀՐԴԱԳՅԵԼՈՒ ԵՒ ՏԵ- ՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍՏԱՆԱԼՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ» որտեղ կարե- լի է տեղեկութիւններ ստանալ «ԲԵՆԵԼՈՒՆ ԲԵՆԵԼՈՒՆ ԵՒ ԵՆՈՒՆԻՏԵՐԱԿԱՆ» գործերի մասին: Գրասենեակը ընդունում է քա- ղաքային գործերի կատարումն իր ծախսերով, քրէական գործերի պաշտպանութիւն և ամեն տեսակ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԱՆ ԵՒ ԵՆՈՒՆԻՏԵՐԱԿԱՆ: Ի նկատի ունենալով «ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԱՆԵՐԿ» ունեցած չափազանց ՇԼՏ աշխատանքները ցանկացողները հրաւի- րում են ԸՆԿԵՐԱՆԵՐ: Ցանկացողները պէտք է յայտնեն մինչև յուլիսի 1-ը:

2—5

Ներկայ 1879 թ.ի յուլիսի 2-րդ օրը, տեղեկանք թղթաւորութեամբ, թիֆլիսի մէջ հրատարակելու է ռուս «Кавказ» լրագրի չափով, քաղաքա-գրականական շաբաթաթերթ «Է խառն» ռուս և հայ լեզուներով հետեւեալ պրագրամով:

- 1) Գաղափարական ժամանակագրութիւն:
 - 2) Տեղական կենքի ռուսալեզուութիւն: Թէ տնտեսական, Թէ մեծակարգական ու Թէ գիւղատնտեսական կողմերից:
 - 3) Գրականութիւն: Գիտութիւնների բոլոր ճիւղերի վերաբերութեամբ աշխատութիւններ, լինեն նրանք թարգմանութիւններ Թէ ինքնուրոյնութիւններ: Վրասագրութիւն ռուս, հայ և օտարազգի գրականութիւնների:
 - 4) Քաղաքականութիւն: քաղաքական հայեացք և յօդուածներ միջազգային և իրաւունքի հարցերի նկատմամբ:
 - 5) Մանր լուրեր:
 - 6) Մանաւոր յայտարարութիւններ:
- «Է խառն» շաբաթաթերթի տարեկան բաժանորդագինը, թիֆլիսում, առանց տու- հանքի 5 ռուբլ: 5 ր. 50 փ. Ռուսիայ գանազան քաղաքներ զրկելով Փոստային գաղափարութեամբ զրկելով արտասահման . . . 6 ռուբլ: Ստորագրութիւն ընդունելու է թիֆլիս Կենտրոնական գրադաճառանոցում:
- «Է խառն» շաբաթաթերթը նշանակելի նամակագրութիւնները, ինչպէս նաև պա- հանքները, օտարաքաղաքացիք պիտի բարեհաճեն մինչև ուրիշ նոր յայտարարութիւն դուրս գա- լը ուղարկել ուղղակի «Է խառն» լրագրի խմբագրին այս հասցէով: Григоріо Тер-Мелік- сегову, редактору газеты „Трудъ“, въ Сололакахъ, на Сололакской ул. у Вознесенской церкви въознъ стараго моста въ Д. Михаила Галузцова подъ № 110.
- Ներքին և անձակ յօդուածներ «Է խառն» լրագրութիւնը ընդունում է մի- միայն և յաւելապէս ռուս, հայ, ֆրանսիական և վրացական լեզուներով:
- Խմբագիր-հրատարակող Գրիգոր Տէր-Մելիքեան:

Նրեանեան հրատարակի վրա ԹԱՄԱՐՇԵՎԻ կարավանարայի դէմուդէմը № 11. տան վերի յարկում վարձով արժուում է մէկ ԴԱՂԻՃ ծառայով, լաւ կարասիքով և առաւօտ-երեկո տամբարով: Դասիւնը մի քանիսն ունի իր առաջ: Գինն է ամսական 40 ռուբլ: Բացի դասիւնը մի և նոյն տանը վարձով արժուում են նոյնպէս առանձին ՍԵՆԵԱԿԱՆԵՐ կարասիքով ծառայով, սամբարով և լուսաւորութեամբ: այդ սենեակները ամսական արժեն 25, 20 և 15 ռուբլ: Այդ սենեակներում կարելի է նոյնպէս ընկերով բնակվել: Հարցնել մի և նոյն տան դրան առաջ միթո՞ւ ծախող ՅԱՌԱՎԻՆ:

Մի դահլիճ, կահկարասիքով ծառաներով և սամբարով վար- ձով է արժուում: Դասիւնը ունի բաղկոն փողոցի վրա: Կայ և փոքր սենեակ, նոյնպէս բաղկոնով փողո- ցի վրա, և մի դահլիճ պատու- հաններով դէպի փողոց: Դասիւնում է Երեանեան հրատարակի վրա, Թամաճիւն քարվանսարայի դի- մաց, Ծուրինովի տուն, № 11: Գնի մասին հարցնել նոյն տեղ պ. վարդանեանցից:

ԲԱՂԱՔԱՍԻՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆԸ լուր է հա- նում, որ Թիֆլիսում գտնուած դատարի հողե- լի ՏԵՐԵՐԸ, ինչպէս իշխ. Թումանով, Երեսով, Գորայիվներ, Մերկով և այլ մանրացնում են իրանց հողերը և ԾԱՌՈՒՄ ՆՆ առանց պլան կազմելու և նրան քաղաքային վարչութեանը ներկայացնելու: ՀԱՄԱՌԱԿ քաղաքային բարե- կարգութեան ժամանակաւոր ԿԱՆՕՆԵՐԻ 16 յօդուածի և շինութիւնների կանոնադրու- թեան 307 յօդուածի: Այդպիսի հողերի տէրերը հրաւիրում են ծախելուց առաջ ներ- կայացնել քաղաքային վարչութեանը հողերը մանրացնելու նախագիծերը, իսկ գնողներին յայտնելու է, որ քաղաքային վարչութիւնը թող չի տալ որ և է շինութիւն անել այն հողերի վրա, որոնց տէրերը չեն կատարել վերոյիշեալ պահանջը: Վերոյիշեալ նախագի- ծերը կազմելու համար, քաղաքային վարչու- թիւնը ամեն կերպ կօգնի:

1—3

ՆՈՐԵՐՈՒՐ ԴԱՍԱՍԱՆ մի գինեակաւ գիւ- նագիական ԿՈՐԻՍԻ համեմատ ԴԱՍԵՐ է փնտռում ԿԵՐԱԿՈՐԻ ԵՒ ԲԱՄԱՐՆԻ հա- մար, կամ չափաւոր ՎԱՐՁԱՄՈՒԹԵԱՆ: Կա- ռող է նոյնպէս ՀԱՅՈՑ լեզուի դասեր տալ: Հասցեն կարելի է թողնել ԿԵՐՏՈՒՄ ԿԱՆ ԴԱՍԱՍԱՆՆԵՐՈՒՄ, ԵՐԾՐՈՒ- ՆՈՒ ԴԱՆԵՐԻՅՈՒՄ:

1—5

ՊԱՏԻՆՈՒՆԵՐ ՅԱՅՏՆԵԼ ԹԻՖԼԻՍԻ Պ. Պ. ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ- ՆԵՐԻՆ, որ ես բերել եմ ՓԱՐԻՋԻՑ ամեն ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆԲՆԵՐԻ Օ- ՐԻՆԱԿՆԵՐ, որոնց համար ՊԱ- ՏՈՒՆԵՐՆԵՐ եմ ընդունում ձեռնագր. ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ: Այդ օրինակները ԿԱՐԵԼԻ ԵՒ ՍԵՆՆԵԼ ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ զաւլերէ յում № 181, որտեղ նոքա ԱՄԵ- ՆԱԿԱՐՃ ժամանակաշրջում ԴԱՍԱՍ- ԻՈՐՎԱԾ կը լինեն: ՓԱՐԻՋԻ տուն. GIL- LES ET SOHIN CHARDON.

Ներկայացուցիչ 2. ԵՁՈՎ.

ՅՈՒՆԻՍԻ 6-ից 1879 թ.ի

Նոր բացված է ԳԱՅԻՆԵԱՅԻ մա- ղաղին: Մեծ ընտրութիւն առաւ. և հօ- լանդական կտաւի և սեզանի ճիւղակեղէնի: Կան նաև գանազան կահ կարասիներ, մօրային, մանուշակաւորական և այլ ապրանքներ:

Մագալինը գտնուում է ՆԵՐԵԱՆԵԱՆ հրա- տարակի վրա Թիֆլիսի փոխարձակ կրեդիտի ընկերութեան բնակարանի տակ, Խարազովի տանը:

1—10

Ա Մ Ա Ր Ա Յ Ի Ն ՊԱՐԱՊՄՈՒՆԻՐՆԵՐ

Ամարային արձակուրդների ժամանակ պա- րագի ցանկացողներուն ընդունում և պատ- րաստում են Թէ որ և է դպրոց մանկու և Թէ վերաբնութեան համար:

Պարապմունքը կը սկսուի յուլիսի 11-ին և կը վերջանայ օգոստոսի 20-ին:

Պարագիլ ցանկացողները կարող են դիմել «Տար- րական դպրոցը Վերամիջոցի փողոցը պ. իշ- խան Ամառուտու տանը № 11.

На Дворцовой улицѣ въ Галерѣ Арцруни въ магазинѣ Шахъ-Ази- зова № 169 и 170.

Принимаются заказы переплеть книгъ и журналовъ по умерен- нымъ цѣнамъ.

2—1

ՅՈՒՆԻՍԻ 26		Տ Ե Ղ Ե Վ Ա Ց Ո Յ Ց		ԹԻՖԼԻՍ 1879	
ԹԻՖԼԻՍԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՑ	Բ.	Կ.	ՀԵՌԱԳԻՐ	ՓՈԹԻ-ԹԻՖԼԻՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒԼԻ	Փ Օ Ս
Ոսկին (պոլիսիական)	8	55		Թիֆլիսից մինչև Փոթի (ճա- նապարհորդների գնացքը) 9 ժա- մին 21 րոպէ առաւօտեան: Մինչ- չև Միխայիլովօ (խուռն գնաց- քը) երեկոյեան 5 ժամ 18 րոպէ:	Ամեն տեսակ թէ նամակներ, թէ լրագրիներ և թէ ծանո- րագրի ամեն տեղ ուղարկելու- լու, ընդունում են ամեն օր, առաւօտեան 8 ժամից մինչև 1 և կէսօրից յետոյ 3 ժամից մինչև 7: Կակ կի- րակի օրերը հասարակ նա- մակներ մինչև 10 ժամ ա- ռաւօտեան և 3—7 երեկո- յեան:
Նիւ 82 պր. մ. արծ. 1000 մ.	1500	—		Թիֆլիսից . . . 9. 21	Հիւանդների ընդունու- թիւնը ժամը 9-ից մինչև 1 ժամը կէսօրից յետոյ:
Նիւ 20 կ. 72 պր. 1000 »	1740	—	Կովկասի և Սիւրիկով- կասի քաղաքները . . . 1	Գօրի . . . 11. 58	Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Վիդլիչի 5% առաւի փո- խաւութեան տու. 100 »	241	—	Ռուսաստան . . . 2	Միխայիլով . . . 1. 29	Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Ներքին 5% վիդլիչի . . .	238	—	Աւստրիա . . . 3	Բիւն . . . 6. 47	Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Մարտի կուրսը 244—	100	—	Անգլիա . . . 4	Փոթի . . . 9. 40	Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Վիդլիչի կուրսը Օրդասյի վրա	105	19	Գերմանիա . . . 2		Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Վիդլիչի կուրսը արծի 113 գ.	100	—	Ֆրանսիա . . . 3		Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Կաւերժի քաղաքի . . .	5	65			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Առևտրական բանկի ակ- ցիան 200 մ. . .	320	—	ԱՆԴՐԱԿՈՎԱՍՏԵԱՆ ՄԱՆ- ԿԱՐԱՐԱՄԱՆԻ ԳՈՐՈՑ		Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Փոթի Թիֆլիսեան երկա- թուղու ակցիան 125 մ. . .	102	—	(Վերայի վրա № 38)		Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Թարաք բրդիկու . . .	7	40			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Միւս տեսակ . . .	7	30			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Չարաք աւաղ . . .	5	60			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Մարմար . . .	5	80			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Մարմար վաճառ . . .	12	50			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Բաւարիկ երկաթու. Ա. . .	7	60			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Միւս տեսակի նիւ սերմից. . .	7	—			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Բուրգը թուշի . . .	7	50			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Թարաքամի . . .	4	20			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Աւելւոր Զորագաւու. . .	1	70			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Երկանի . . .	—	—			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Գարին . . .	1	—			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Միւս բնամարայի (сгар.) . .	12	60			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Միւս արար. Դուրիպայ. . .	200	—			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Կաւի թուշ . . .	140	—			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Կոկոնը Դուրիպայ (բուժ.) . .	40	—			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Ֆրիզոնը (լաւ) Ագու- լիայ . . .	55	—			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Կօֆէն մօկօի . . .	27	—			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Միւս . . .	22	—			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ:
Մանտիկոն . . .	18	—			Ներքին և օտարական հիւան- դութիւններ, ֆուլարեանց վերաբուժական և կանանց հիւանդութիւններ: